

Butler bespaart arbeid maar hogere melkgift blijft uit

Wasserbauer, de Zwitserse fabrikant van de Butler, dicht zijn vinding veel voordelen toe. Doordat het apparaat het ruwvoer regelmatig naar het voerhek schuift zou de voeropname en zelfs de melkgift van de koeien stijgen. Het Zwitserse FAT Tänikon wilde weten of dat ook echt het geval is en onderwierp de Butler aan een test.

Tekst: Gertjan Zevenbergen – Foto's: Frits Huiden

Wie is er niet op zoek naar een apparaatje dat zonder er naar om te kijken het voer naar het voerhek schuift? Natuurlijk, een bandenschuif brengt het voer dicht bij de koeien, maar je moet hem wel aan een trekker hangen. Arbeid bespaart hij dus niet. En dat doet de Zwitserse Wasserbauer Butler wel. Het idee is eenvoudig. De machine steunt aan een kant met een loopwiel op een buis die aan verlengde standbuizen boven het voerhek is gemonteerd. Aan de andere

kant rust het apparaat op een door een elektromotor aangedreven luchtband. Een tweede 24 volts motor drijft de kunststoftransportband aan die het voer naar het voerhek schuift. Op geprogrammeerde tijden rijdt de Butler langzaam langs het voerhek en zelfs om een bochtje. Opladen doet het apparaat bij een laadstation, voor- of achteraan het voerhek.

▪ Twaalf keer schuiven

Volgens de ervaringen van gebruikers en eigen

onderzoek van fabrikant Wasserbauer bespaart de machine niet alleen veel werk, hij zou zelfs voor een hogere melkgift zorgen. Doordat je het voer regelmatig aanschuift, komen de koeien aan het voerhek vaker en meer vreten. Doordat ze ook nog eens krachtvoer over hun ruwvoer krijgen zou de drogestofopname nog verder stijgen. En dat zou resulteren in meer melk. Maar komt onafhankelijk onderzoek ook tot die conclusie? De Zwitserse onderzoekinstelling FAT beproefde de Butler in een ligboxenstal.

▪ Geen verschil

De resultaten zijn opvallend. Want nee, de koeien die hun voer aangeschoven kregen door de Butler, namen niet meer drogestof op. In alle gevallen lag die opname op 16,4 kg per koe per dag. Wel vreten de koeien die van de Butler 1,5 kg krachtvoer kregen 0,2 kg krachtvoer meer dan de koeien die het krachtvoer ergens anders in de stal kregen. Maar dat verschil bleek statistisch gezien niet betrouwbaar.

Wat ook opviel is dat het opnameverloop zo goed als gelijk bleef. Lag om half tien 's ochtends al het voer aan het voerhek, om zeven uur 's avonds, tien uur na het voeren, hadden de koeien in alle gevallen 60 procent van het voer opgevreten. De totale ruwvoeropname maar ook de opnamesnelheid veranderde dus niet onder invloed van de Butler. Daaruit kun je concluderen dat de Butler geen invloed

Hoge arbeidsbesparing met de Butler

Methode	Totale arbeidstijd	
	Per winter (uren)	Besparing tov. met de hand (uren)
Met de hand	148	
Met compactlader en bandenschuif	4	-74
Butler	46	-102
Butler met krachtvoergift	53	-95

heeft op de melkgift. Dat is niet helemaal waar. Er was een verschil, zo zagen de onderzoekers, al is het klein en wederom statistisch verwaarloosbaar. De groep koeien die hun voer aangeschoven kregen door de Butler gaven 22,5 liter melk per dag; 0,1 liter meer dan de koeien die de Butler niet voorbij zagen komen. Ook bij de groep die 1,5 kg krachtvoer kregen voorgeschoteld uit het apparaat was een kleine stijging in de melkgift te zien. Zij gaven een halve liter meer dan de vergelijkingsgroep. Maar volgens de onderzoekers is dat op dierverschillen terug te voeren en niet te danken aan de Butler.

▪ Geen verdringing

Vervelende uitkomsten voor degenen die meer van de Butler verwachten. Is dan nergens een verschil te zien tussen het wel of niet gebruiken van de Butler? Zeker wel. Gemiddeld kwamen de dieren die de Butler het meest zagen ook vaker vreten, zonder dat de ligtijd in de boxen daar onder leed. De machine lokt de dieren dus naar het voerhek, of daar nu wel of geen krachtvoer ligt. Ook bleek dat de dieren vaker van plaats aan het voerhek wisselen als de Butler voorbij komt. Vrijwillig, zonder dat van verdringing sprake is. Vooral kort na het ritje van de Butler, als hij krachtvoer doseert, wisselen de dieren van plaats. Ze willen blijkbaar het krachtvoer van meerdere plekken vreten.

▪ Tot 60 procent arbeidstijd besparen

Wat arbeidsbesparing betreft, blijkt de Butler zijn verwachtingen volledig na te komen. Natuurlijk, je bent nog steeds een kwartier kwijt met het programmeren van de computer op de Butler zodra het rantsoen wijzigt. En dan is per voerperiode nog 1,5 uur nodig om de machine te reinigen en te onderhouden. Vullen van de Butler met krachtvoerdoseerbak kun je het best automatiseren, zodat je

er niet bij hoeft te zijn. De tijd die nodig is om de krachtvoergift aan te passen in de computer van de Butler bedraagt volgens de onderzoekers een half uur. Vergeleken met het bijschuiven van het voer met de hand, bespaart de Butler toch veel tijd. Volgens de Zwitsers ben je per stalseizoen bij 50 koeien en gebruik van de Butler nog maar 46 uur aan het voorschrijven van het voer kwijt, met de hand is dat 148 uur. Een besparing van 60 tot 70 procent. Ook als je het ruwvoer normaal gesproken met een trekker en een schuif weer voor het voerhek legt, bespaart de machine een hoop tijd: 40 procent. Die arbeidsbesparing heeft zijn prijs. Bij kuddes tot 50 koeien kost de Butler maximaal 370 euro per vreetplaats aan het voerhek. Met krachtvoerdoseerapparaat en automatische vuller is dat maximaal 467 euro. Daarbij is de besparing aan arbeidstijd en het achterwege laten van een krachtvoerstation in de stal niet meegerekend. ■

De Butler-proef

De FAT-onderzoekers werkten met drie opstellingen. In de eerste opstelling schoof de Butler twaalf keer tussen 5 uur 's ochtends en half 12 's avonds het voer aan. In de tweede proef doseerde de Butler ook nog in elf porties 1 kg krachtvoer per koe per dag over het ruwvoer. In de laatste proef steeg dat tot 1,5 kg krachtvoer per koe per dag. Een groep Braunvieh- en Fleckviehkoeien van 14 of 15 dieren zag de Butler regelmatig voor bij komen, terwijl de veehouder bij de andere groep zelf vier keer per dag het voer voorschoteld. Beide groepen kregen om half tien 's ochtends hun gemengde ruwvoer: een mengsel van hooi, gras en maïs. Alleen aan de koeien die 1,5 kg krachtvoer kregen, werd ook suikerbietenpulp voorgeschoteld.

